

Vážení a milí pedagogové,

velice vám děkujeme za Váš čas, který se svými studenty strávíte přípravou na návštěvu divadla. Tento metodický list byl vytvořen pro Vás, aby byl Vaším pomocníkem a inspirací – najdete v něm nápady NA AKTIVITY PŘED a PO zhlédnutí představení.

Proč věnovat čas přípravě na představení? Věnovat čas inscenaci ještě před samotnou návštěvou divadla pomáhá studentům vytvořit si intenzivnější a hlubší zážitek z představení. Následná reflexe pomáhá zorientovat se v tématu, v divadelních prostředcích, ve vlastním zážitku a otevírat další témata k zamyšlení. Cílem přípravy a reflexe představení není poučovat anebo informacemi a vysvětlováním zplošťovat zážitek z uměleckého díla. Jde o vzájemnou výměnu podnětů, o diskusi a o další rozvíjení témat inscenace zajímavými metodami. A také o pomoc divadlo zpřístupnit méně zkušeným divákům. Moc Vám děkujeme za spolupráci!

Jak s metodickým listem pracovat? Aktivity a cvičení, které najdete v tomto listu, jsou řazeny tak, aby na sebe logicky navazovaly (tvořily tak ucelenou lekci) a směřovaly k výslednému celku. V závorce za názvem aktivity vždy naleznete odhadovaný čas, který pro každou aktivitu (diskusi, úkol, cvičení) předpokládáme. Je však jen na Vás, jakou časovou dotaci přípravě věnujete a která cvičení do ní budete chtít zařadit. Berte ML prosím především jako inspiraci. Aktivity jsou koncipované tak, aby se daly provádět ve školní třídě během jedné 45 min vyučovací hodiny.

Děkujeme a těšíme se na setkání v hledišti!

Denisa Bláhová, divadelní lektorka
Barbora Jandová, dramaturgyně inscenace

ÚVODNÍ LIST K INSCENACI

Faust

Johann Wolfgang Goethe

Překlad: Radek Malý a Otokar Fischer

Inscenační úprava a režie: Jakub Čermák

Asistentka režie a dramaturgie: Helena Gricová

Dramaturgie: Barbora Jandová

Scéna a kostýmy: Pavlína Chroňáková a Martina Zwyrtek

Hudba: Petra Horváthová

Pohybová spolupráce a choreografie: Tomáš Rychetský

Světelný design: Petr Baštýř

Inspice: Simona Škrdlová

Nápověda: Šárka Venkrbcová

Osoby a obsazení

Faust ml.	Matěj Polák
Faust st.	Jakub Škrdla
Mefistofeles ml.	Stanislava Hajduková
Mefistofeles st.	Lenka Schreiberová
Markétka	Svetlana Hruškociová
Valentýn, její bratr	Petr Šindler
Matka	Tereza Gerstner Otavová
Marta, kamarádka	Kristýna Nováková
Wagner	František Maňák
Smrtka/Kněz/Satan	Zdeněk Stejskal
Lidé v LDN/Císařský dvůr	Taťána Schottnerová, j. h., Josef Kundera, Milan Šindelář, j. h. a Petr Soumar
Císařovna	Lucie Sobotková
Velitel vzbouřenců	František Mitáš
Bodyguardi	František Maňák a Petr Šindler
Krásná Helena	Kamila Zetelová
Euforion	Daniel Vopálenský j. h./Ondřej Smrčka j. h.
Filemon	Josef Kundera
Baucis	Taťána Schottnerová j. h.
Starost	Kristýna Nováková, Tereza Gerstner Otavová a Kamila Zetelová
Lidé ze sídliště/Valpuržina noc/Válka	Tomáš Slabiňák, Sofie Hosová*, Julie Němečková*, Viktorie Pavlasová*, Sara Penn*, Jolana Rathsamová*, Andrea Tomsová*, Eva Vlčková*, Ondřej Smrčka*, a Daniel Vopálenský*

** externisté z taneční školy NART DANCE a SOKOL Jihlava – v alternacích*

1 018. PREMIÉRA 22. února 2025 na Velké scéně HDJ.

Slovo k inscenaci:

Jakub Čermák, režisér: „Od počátku jsem věděl, že chci dělat Fausta pouze v případě, že budu mít možnost režírovat oba dva díly. Chtěl jsem zkrátka zdolat tuto velehoru, hnacím motorem byla právě snaha nějak uchopit druhý díl, který se zřídka uvádí. Najít v něm (svůj) smysl. Dořešit, co bylo s Faustem dál. Kým se stal a kde skončí. A také, jak se vyvíjí jeho vztah s Mefistem. Pro mě zůstává Faust bez druhého dílu jen obdivuhodným fragmentem.“

V programu/bulletinu k inscenaci najdete celý rozhovor s režisérem Jakubem Čermákem, krátký rozhovor s herci – představiteli Fausta a Mefistofela, další poznámky a citace k dílu.

AKTIVITY PŘED ZHLÉDNUTÍM PŘEDSTAVENÍ

1. FAUST ŽIL! (10 min)

Na úvod studentům pustíme začátek epizody pořadu Na Potítku, ve kterém David Jirsa vypráví o Faustově mýtu. Postačí nám video pustit do 8:10. EP 170 mýtus o Faustovi:

<https://www.youtube.com/watch?v=wnqB7Iac3JM>

2. O GOETHOVI (10 min)

V této aktivitě budou mít studenti za úkol rozhodnout, zda je řečená informace o Goethovi pravdivá či nikoliv. Studentům sdělíme systém hlasování: pokud si myslíte, že je informace pravdivá, postavte se, pokud si myslíte, že ne, zůstaňte sedět. Následně vždy přečteme jedno tvrzení a necháme studenty rozhodnout. Každý si sám počítá, kolikrát odpověděl správně. Na konci aktivity zjistíme, jak se studentům dařilo.

1. V šestnácti letech poslal otec Goetha do Lipska studovat práva. Podle jeho spolužáka byl Goethe floutek a studentské nezávažné veselí mu nebylo cizí. V roce 1768 vážně onemocněl plicní tuberkulózou, studium přerušil a vrátil se domů. – *správná odpověď ANO*
2. Goethe se ve dvaceti pěti letech stal v Evropě celebritou díky románu Utrpení mladého Werthera, napsanému formou dopisů. Impulsem pro napsání tohoto díla byla Goethova nenaplněná láska ze strany Lotty Buffové. – *správná odpověď ANO*
3. Goethe za svůj život několikrát navštívil Čechy. Navštěvoval zejména lázeňská města, avšak ne pouze za účelem rekreace a rekonvalescence. Zajímal se o přírodní vědy, byl geolog a mineralog, a tak jezdil do těchto míst také zkoumat nerosty. Například do Karlových Varů a Mariánských lázní. – *správná odpověď ANO*
4. Goethovo největší dílo Faust vznikalo dvacet let. Druhý díl tragédie stihl autor vydat ještě před svou smrtí. – *správná odpověď NE*
Dílo vznikalo po šedesát let s několika přestávkami. Druhý díl Goethe dokončil v létě roku 1831, následně byl text zapečetěn s tím, že má být vydán až po autorově smrti. (Goethe zemřel v březnu 1832)

3. DĚJ PRVNÍHO DÍLU (20 min)

Pro intenzivnější divadelní prožitek potřebujeme, aby se studenti s dějem prvního dílu Goethova Fausta seznámili už před zhlédnutím představení. První díl tragédie obsahuje 25 obrazů, inscenační úprava na jevišti HDJ obsahuje 10 obrazů. I to je důvod, proč je děj v tomto cvičení zkrácen na hlavní, pro pochopení inscenace potřebnou, dějovou linii.

Studenty rozdělíme do menších pracovních skupin (5 až 7 členů), každé skupině dáme vytištěnou přílohu „PŘÍLOHA – DĚJ PRVNÍHO DÍLU“. Odstavce jsou v příloze přeházené. Studenti mají za úkol v pracovních skupinách děj správně sestavit/poskládat. Děj mohou poskládat očíslováním

odstavců přímo v listu, nebo pro lepší skupinovou spolupráci si jednotlivé odstavce rozstříhají a následně děj správně seřadí pod sebou. Jakmile mají skupiny hotovo, děj si společně přečteme.

Správné seskládání děje:

1. Prolog v nebi.

Bůh a Dábel (Mefistofeles) uzavírají sázku o božské podstatě či nicotnosti člověka. Je ROZUM tím, co člověku pomáhá dotknout se (božské) podstaty nebo PÝCHOU, která člověka nakonec uvrhne do zkázy – do Pekla?

2. Noc.

Doktor Faust ve své pracovní bilanci svůj život. Učenec Faust, který studoval práva, filozofii, medicínu i teologii, dochází k hořkému závěru o nemožnosti poznání. Má pocit, že ničeho v životě nedosáhl a nedokázal si dostatečně užívat životních radostí. Když selhala veškerá věda, obrací se ve své touze po poznání k černé magii. Na jedné procházce se pak k němu přidá černý pudlík, který ho na cestě doprovází. Faust je z psíka nespokojený, a proto se snaží ve své laboratoři vyvolat duchovní síly čtením z Bible. Z pudlíka se stává Mefistofeles, který přichází s nabídkou, že mu bude věrně sloužit, a to až do chvíle, kdy se bude Faust cítit dokonale šťastný a vysloví přání v onom šťastném okamžiku zůstat. Faust se smlouvou souhlasí a podepisuje vlastní krví.

3. Mefistofeles se vydává s Faustem na cestu po světě, láká ho ke smyslovým požitkům a zážitkům, které ve svém životě Faust nepoznal. Společně navštíví Auerbachův sklep, ve kterém zažijí pořádnou pitku studentů. Mefistofeles se snaží společnost bavit (Goethe zde zachovává motiv pocházející z lidových knížek o Faustovi, kdy vyvrtá do stolu čtyři otvory a podle přání studentů je naplní čtyřmi druhy vína). Faust však touží po hlubším smyslu, ne po povrchní zábavě, chce z této společnosti co nejdříve pryč. Mefistofeles nechá Faustovi vrátit mládí. Fausta "omladí" postava Čarodějnice, se kterou si Mefistofeles poté dá rande na čarodějnickém sabatu při Valpuržině noci.

4. Jednou Faust zahlédne na ulici mladou dívku Markétku a zatouží po ní, osloví ji, ona ho ale odmítne. Mefistofeles mu pomůže získat si ji dárky. Podstrčí jí do jejího pokoje skříňku se šperky. Markétina věřící matka z nich však vycítí ďáblou lest a podezřelé šperky daruje kostelu. Ctnostná a věřící Markétka má zlou předtuchu, Markétčina kamarádka Marta ji ale povzbuzuje, aby se o svého ctitele zajímala. Markétku Faust proti její vůli přitahuje a zamilovává se do něj. Faust se s Markétkou tajně schází. V jejich milostných chvílích jim ale překáží Markétčina matka, proto jí dají vypít uspávací lék, aby mohli spolu strávit noc. Matka však místo tří kapek vypije víc a uspávací lék ji usmrtí.

5. Faust se od Markétky začíná vzdalovat a opouští ji, to ale ještě neví, že Markétka čeká dítě. Z vojny se vrací její bratr Valentin, a když zjistí, že jeho sestra je takto poskvněna a ostatní lidé si na ni budou ukazovat prstem, vyhledá Fausta a chce ho zabít. Události se ale seběhnou tak, že Faust zabije, s Mefistofelovou pomocí, Valentina. Osamocená těhotná Markéta marně hledá útěchu v kostele.

6. Faust s Mefistofelem se vydávají za dalšími zážitky a smyslovými požitky. Mefistofeles bere Fausta na slavnost Valpuržiny noci, kde se koná orgiastické shromáždění čarodějnic se Satanem v čele. Někde na konci této divoké jízdy se Faust dozvídá, že Markétka byla uvržena do žaláře.

7. Markétka ve svém zoufalství a opuštěnosti zabila své dítě („to dítě jejich touhy“) a je za tento svůj čin uvězněna a odsouzena k trestu smrti. Faust se jí snaží přemluvit, aby s ním utekla z města, ona je však odhodlána nést trest za svůj čin a svěřit se do rukou božích, nikoliv do rukou Fausta a jeho ďábelského pomocníka. Markétka umírá, ale její duše je spasena.

4. ZAMYSLI SE (5 min)

Studentům položíme následující otázky a necháme je, aby si každý sám za sebe na ně napsal odpověď. Pokud se někdo bude chtít o své reakce podělit s ostatními, dáme mu k tomu prostor.

Čeho jednou v budoucnu nechceš litovat?

Čeho bys chtěl dosáhnout – za co bys byl schopný/schopná „upsal duši“?

REFLEXE PO ZHLÉDNUTÍ PŘEDSTAVENÍ

1. ASOCIACE

Vyzveme studenty, aby ke slovu FAUST, které jste napsali ve třídě na tabuli, napsali vše, co je napadá, když si vzpomenou na zhlédnuté představení. Může to být slovo, heslo, otázka...

2. DISKUSE

Plynule přejdeme k diskusi – reflexi představení. Jako odrazový můstek mohou sloužit slova vypsaná na tabuli nebo můžete využít otázek níže. Před diskusí je dobré zmínit, že žádná odpověď studentů není „špatná“, tj. nesprávná – jde pouze o sdělování a sdílení svých dojmů z divadelního zážitku.

Který okamžik v představení tě překvapil? Ti přišel vizuálně nejzajímavější?
Tě našťval? Tě pobavil?

Která postava tě nejvíce zaujala a proč/čím?

Po čem Faust toužil na začátku představení a jak se jeho touhy proměňovaly?
Dokážeš Faustovy touhy v první a druhé polovině představení porovnat?

Jak jsi vnímal postavu Fausta? V čem ti byla sympatická, případně čím tě našťvala?

Jak se měnilo chování Fausta k Markétce?

Jaký byl vztah Mefista a Fausta v první a v druhé části představení?
Lišil se? Dokážeš popsat v čem?

Který z obrazů druhého dílu (Faust u dvora, Helena a Faust, Válka, Nová země, Oslava stých narozenin) ti přišel nejzajímavější? Pojmenuj, co tě na něm nejvíce zaujalo?

V čem si myslíš, že je Faustův příběh stále aktuální?